

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Quæstio 1. Qui & quot sint casus reservati?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

QVÆSTIO I.

Qui, & quot sint casus reservati

Errum est primò apud Doctores, nullum peccatum veniale esse de facto reservatum, licet isto saltem modo reservari possit, auferendo jurisdictionem ad absolvendum. Certum est secundò, peccata mortalia interna reservari posse, ut cum Caserano, Soto, Coninch, Bonacina, & aliis docet Trullenchi in *praxi Sacram. cap. 10. dub. 1. num. 4.* Defacto tamen nullum mortale internum reservatum est, sed solum externum; imò non quodcumque, sed illud tantum, quod secundum quantitatem operis externi, & non sola relatione ad consensum internum, constat certo esse mortale. Ita Henriquez de *Penit. lib. 3. cap. 14. n. 6. in Gloss. lit. H.* ubi plures pro hac sententia adducit. Eam etiam tenent Grana-
do 2. 2. *tract. 15. disp. 13. n. 14.* Thomas Sanchez in *Sum. lib. 2. cap. 8. n. 7.* Suarez tom. 4. de *Religione, lib. 2. cap. 18. n. 12.* Lugo de *Penit. disp. 20. sect. 2. n. 13.* & Diana 4. p. *tract. 4. resol. 163.*

2. Ex hac doctrina valde notanda, inferunt Doctores citati, reservato peccato externo contra castitatem (ut in Societate reservatur) necessarium esse ad incurrendam reservationem opus aliquod externum, quod ex se mortale sit ut oscula, verb. grat. & tactus impudici; nam si actio externa de se levis sit, ut visio curiosa, tactus manus, &c. non erit casus reservatus, quamvis actus internus, seu intentio, ex qua procedit, sit gravior peccaminosa. Ex eodem fortè principio docent alii, pollutionem ex turpibus cogitationibus ortam, quamvis peccatum mortale sit, non esse reservatum; quia effusio illa, inquit, est actio, vel passio de se non mala, sed indifferens; ac proinde ut sit reservata, opus est, quod procuretur per medium aliquod externum, quod de se peccatum mortale sit. Ita cum Coriolano, & Giorgio Kien-
nesenti Diana 4. p. *tract. 4. resol. 61.*

3. Si autem solum reservetur lapsus carnis voluntarius opere consummatus (qualiter in aliis Religionibus reservatur) non erit reservatum quodlibet peccatum mortale externum contra castitatem, sed illud tantum, quod in sua specie consummatus fuerit, ut fornicatio, pollutio, sodomia, & bestialitas. Ita Suarez supra, à quo non dissentit Lugo num. 13. Ex quo poterit aliquis fortasse inferre, ruptionem valis feminei absque feminis effusione, non esse casum reservatum in aliis religionibus extra Societatem, quia non est actus consummatus in specie fornicationis, ad hoc enim opus est, ut docet Lugo *disp. 16. sect. 5. n. 238.* quod cum effectu inferatur damnum proli: hoc autem absque effusione feminis non magis per hunc actum, quam per alios tactus impudicos inferitur.

4. Jam quot sine casus reservati, longum foret singillatim recensere, cum diversi in Diocesis reservari soleant; vide Palaum to. 4. de *Penit. tract. 23. punct. 15.* ubi minutim refert, & explicat. Hoc modò dicere sufficit: omnes casus Episcopis reservati, virtute Cruciatæ absolvi possunt: Præterea omnes casus Pontifici reservati, dum modò, occulti sint, reservationem Pontificiam amittunt, & Episcopis jure communi Tridentini reservati manent. Quapropter toties quoties absolvi poterunt. Ita P. Thomas Sanchez in *Sum. tom. 1. lib. 4. cap. 54. n. 37.* Quem sequitur

Diana p. 1. *tract. 5. resol. 2.* & p. 8. *tract. 7. resol. 67.* duodecim Authores pro hac parte adducens: quos ad viginti quinque deducit Thomas Hurtado tom. 1. *resol. mor. tract. 5. cap. 4. resol. 17. §. 2.* & alii, apud Leandrum, tom. 4. de *Censuris, tract. 2. disput. 27. quest. 45.* & 46. Quamvis quoad casus contentos in Bulla Cœnæ, sub lite sit, an per ejus publicationem, facultati Tridentini derogatum fuerit. Videantur Leander à Sacramento, & Diana ubi supra.

5. Insuper observandum, Episcopum non solum in foro interno, sed etiam in externo absolvere posse se directè ab omnibus Pontifici reservatis, etiam non occultis, mulieres, pueros, senes, valetudinarios, aliasque personas Pontificem adire impeditas, ut tradit Palao supra §. 4. cum Suarez *disp. 30. sect. 3.* juxta textum in *cap. Mores, cap. Nofitur*, & alius, ex identitate rationis, quia in illis probatur, posse absolvere ab excommunicatione ob percussione Clerici, nimirum, ut animarum periculum vitetur, quod esset, si nimum absolutio differri deberet. Imò Parochum etiam posse suos subditos directè absolvere à reservatis Pontifici, vel Episcopo, si eos adire non possint, & in-
stet necessitas communicandi, vel celebrandi, quæ omitti non possint, sine scandalo, aut infamiae nota, tradit Palao ex *tex. in cap. Nuper, de sententia excommunicationis.* Monet tamen cum Soto, Cano, & Ledesma, penitentem sic absolutum manere cum obligatione comparendi coram Pontifice, vel Episcopo, aut eorum delegato, cum commodè possit. Et sanè, qui ejusmodi onus negaverit, tenebitur consequenter ad superius dicta asserere, omnes casus Pontifici, vel Episcopo reservatos, amittere reservationem, eò ipso, quod ab impeditis superiorem adire committantur; nam ut ait Sanchez supra, casus Papales, desinunt esse tales per generalem constitutionem, concedentem eos in perpetuum cuicumque Episcopo, quod à fortiori dici deberet de concessis in perpetuum cuicumque Parocho; ni aliàs penitentem cum onere comparendi maneat; quod est valde notandum, pro dicendis *quest. 4.* ubi de hoc onere disputabimus. Vide Dianam *part. 9. tract. 7. resol. 9. 10. & 11.*

7. Casus, qui in Religionibus ex decreto Clementis VIII. reservari possunt, & non plures, nisi de consensu Generalis Capituli, aut Congregationis Provincialis, sunt undecim. Primò: veneficia, incantationes, sortilegia. Secundò: apostasia à religione, sive habitu dimisso, sive retento, quando eo pervenit, ut extra septa monasterii fiat. Tertiò: nocturnas, ac furtiva à monasterio egressio, etiam non animo apostatandi facta. Quarto: proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale. Quintò: juramentum falsum in judicio regulari, seu legitimo. Sextò: procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum foetum, etiam effectu non subsequuto. Septimò: falsificatio manus, seu sigilli officialis Monasterii, aut Conventus. Octavo: furtum de rebus Monasterii, seu Conventus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale. Nonò: lapsus carnis voluntarius opere consummatus. Decimo: occisio, aut vulneratio, aut gravis percussio cujuscumque personæ. Undecimo: malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio litterarum à superioribus ad inferiores, vel ab inferioribus ad superiores.

7. Ultra hos casus reservantur etiam in Societate. Primò, peccatum mortale, (nempe exterius, quod de se manifestè tale sit) contra aliquod ex tribus votis, vel contra alia vota, quæ professi emit-
tunt

tunt. Secundò: perjurium, vel falsum testimonium. Tertiò: furum. Quartò: seditio in superiore, vel divisio à capite cum gravi damno Religionis. Quintò: detractio, & discordiarum seminatio inter Fratres. Sextò: accipere, vel mittere furtim litteras, materiam peccati mortalis continentes. Septimò: tacuisse impedimentum aliquod excludens à Societate, vel mentitum esse in examine ad ejus ingressum in grave Societatis incommodum. Octavo, quodlibet peccatum habens annexam excommunicationem in Bullis, aut decretis Societatis. Quæ omnia figillatim explicat Palao ubi supra: alia verò, quæ in Ecclesia Pontifici, aliisve Prælati reservantur, poterunt per otium apud Doctores videri.

QVÆSTIO II.

Virum, qui ignorat reservationem, illam incurrat?

Duplicem reservationem apud Theologos invenio, aliam, quam pœnalem in odium peccati vocant; aliam, quam medicinalem, quæ ad bonam Ecclesiæ gubernationem infertur. Quoad primam, multorum opinio est, non incurri ab illam ignorante. Ita Thomas Sanchez lib. 9. de Matrim. disp. 32. nu. 18. talemque esse reservationem Sixti V. contra malè promotos ad ordines, & probabile putat Lugo de Poenitent. disp. 2. nu. 11. P. Petrus Hurtado 2. 2. som. 1. disp. 84. sect. 1. & ex Molina, & Ledesma videtur tenere Fagundez 2. præcep. Ecclesiæ, libr. 8. cap. 1. n. 28. Fundamentum delimitur ex probabili Doctorem sententia asserente, nullam pœnam incurri ab ignorante, etiam si confcio prohibitionis actus, cui est imposita. Quam cum Henriquez, Suarez, Navarro, Lopez, Vega, & Rodriguez tenet Thomas Sanchez supra num. 13. Imò ab incurfione pœnæ exculare ignorantiam, etiam mortaliter culpabilem, dummodo non sit ex malicia affectata, vel ex nimia negligentia, & tal, quæ dolo æquiparetur, tenet ex Portel, Sanchez, & aliis, Diana 3. p. tract. 5. Miscellan. resol. 13.

2. Quoad reservationem vero aliam, quæ non pœna, sed medicina dici solet, communis Doctorum sententia affirmat, incurri etiam ab eo, qui illam ignorat. Ita Sanchez, Lugo, & Fagundez supra, & contrariam sententiam vocat improbabilem P. Petrus Hurtado loco citato. Probat, quia reservatio ista non est pœna, sed limitatio jurisdictionis ad absolvendum, quæ ad bonam Ecclesiæ gubernationem valde conducit; ignorantia autem poenitentis non potest tribuere jurisdictionem confessario.

3. Secunda sententia supponit, omnem reservationem esse pœnam. Ita sentit Paludanus in 4. dist. 34. quæst. 2. art. 1. Jacobus de Grassis som. 1. lib. 5. de adultis, consilio 3. nu. 13. Velochius de casibus reservatis, p. 2. quæst. 1. num. 203. & quæst. 17. num. 66. & alii, quos nomine suppressio, refert Hurtado ubi supra, quos sequi videtur Diana 2. part. tract. 1. Miscellan. resol. 1. Qui proinde tenentur dicere non incurri ab ignorante: & ita tradit ipse Diana part. 10. tract. 14. resol. 63. dicens esse satis probabile, pro quo adducit Navarrum, Gratium, & Januarium. Et novissimè aperit illam tenet Quintanaduennas in singul. tract. 3. de Poenitent. singul. 11. ubi inter alias observationes pro reservatis, sic inquit: "Omitto plures, quia pervia inter Doctores. Quarum prima erat, quod ignorantia reservatio-

nis, sive juris, sive facti, etiam si culpabilis sit, sit excusabilis, excusat à reservatione." Quod iterum repetit & probat tom. 2. tract. 4. singul. 8. Quibus partim sentit Thomas Hurtado tom. 2. resol. 1. Miscellan. cap. 1. num. 1123. folio 323. ibi: "Diana part. 6. tract. 14. resol. 42. sentit esse probabile, id quod ego quippe à qua liber est ignorans invincibiliter." Nec longe sunt ab hac sententia qui reservationem, ad bonam Ecclesiæ gubernationem ordinatam, vocant pœnalem, & odiosam, ut Thomas Sanchez in Sum. lib. 5. quæst. 7. punct. 5. §. 4. num. 1. Reginaldus tom. 3. cap. 1. nu. 113. Coriolanus, Chapevilla, Naldus, Homobonus, & alii, apud Dianam 6. p. tract. 6. resol. 4. ubi etiam Ledesma apud Fagundez, supra, qui reservationem absolute vocat pœnam. Stant aperti tunc hac sententia omnes, qui asserunt, nullam pœnam incurri ab ignorante illam, quod defendunt Navarrus, Sylvester, Angelus, & alii, apud Sanchez lib. 9. de Matrim. disp. 32. numer. 20. & ipse putat probabile, numer. 21.

4. Suadetur hæc sententia, quia formalitas medicinæ non destruit rationem pœnæ: illæ enim formalitates recte in eadem entitate compatiuntur, ut patet in poenitentia Sacramentali, quæ pœna, & medicina simul est, juxta Tridentin. & in excommunicatione, quæ, ut ait Sanchez n. 13. "ex una parte medicina, & ex altera est pœna: ergo bene habet reservationem esse medicinam ad Ecclesiæ rectam gubernationem conducentem, & simul esse pœnam. Unde argumentum sic conficitur. Excommunicatio quia rationem pœnæ participat, non incurritur ab ignorante illam, licet simul includat rationem medicinæ conducentis ad rectam Ecclesiæ gubernationem: Ergo reservatio, quia rationem pœnæ participat, non incurritur ab ignorante, licet simul includat rationem medicinæ conducentis ad rectam Ecclesiæ gubernationem. Nec contrariæ sententiæ fundamentum premere videtur, & in adversarios retorqueri potest, quia omnis reservatio, etiam illa, quæ absolvitur ut pœna, verè est absolutio jurisdictionis absolventis, & tamen ignorantia ejusmodi reservationis efficit, quod absolutio sit valida, impedient ablutionem jurisdictionis, ut ipsi fatentur, eo quod talis absolutio fuerit in pœnam: ergo idem de contrariatione, etiam medicinali dici poterit: quia omnis reservatio, ut ex dictis constat, rationem pœnæ participat. In hac sententiam valde inclinat Diana supra resol. 42. citata: verum quia contraria, inquit, est communis, fatetur, senon audeat illam cedere.

5. Cæterum licet præfata sententia probabilior, probabilior tamen existimo, reservationem simpliciter factam, quæ ad bonam Ecclesiæ gubernationem & populi Christiani disciplinam refertur, incurri quolibet, et si invincibiliter illam ignorante, & veor, quia opposita sententia solum fundatur in probabilitate opinionis asserentis, ignorantiamque ab ejus incurfione exculare, quæ quidem opinio, ut videtur est apud Doctores, solum procedit in pœna, cui primario convenit ratio pœnæ, & secundario ratio medicinæ, & non e contra. Pœna enim & punit delicta præterita, & præcaverit futurum, ne alia committantur: reservatio autem, et si pœnæ rationem continet, non tantum primario, sed secundario, ut fere universi Doctores fatentur apud Sanchez in Sum. lib. 2. cap. 4. num. 4. tenet expressè Fagundez supra num. 28. quia ratio